

GCY-1989

Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) Examination

April / May - 2017

401 : Sanskrit

(शिशुपालवधम् सर्ग १, २)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ अनुवाद करो : (गभे ते थार) १४

(१) नवानधोऽधो बृहतः पयोधरान्समूढकर्पूर पराग पाण्डुरम् ।
क्षणं क्षणोत्क्षिप्तगजेन्द्रकृत्तिना स्फुटोपमं भूतिसितेन शम्भुना ॥ १.४

(२) हरत्यधं सम्प्रति हेतुरेष्यतः शुभस्य पूर्वाचरितैः कृतं शुभैः ।
शरीरभाजां भवदीयदर्शनं व्यनक्ति कालत्रितयेऽपि योग्यताम् ॥
१.२६

(३) पुरीमवस्कन्द लुनीहि नन्दनं मुषाण रत्नानि हरामराङ्गनाः ।
विगृह्य चक्रे नमुचिद्विषा बली य इत्थमरचारस्थ्यमहर्दिवं दिवः ॥
१.५१

(४) बलावलेयादधुनाऽपि पूर्ववत्प्रबाध्यते तेन जगज्जिगीषुणा ।
सतीव यौषित्प्रकृतिः सुनिश्चला पुमांसमध्येति भवान्तरेष्वपि ॥
१.७२

(५) रत्नस्तम्भेषु संक्रान्तप्रतिमास्ते चकाशिरै ।
एकाकिनोऽपि परितः पौरुषेयवृता इव ॥ २.४

(६) तुल्येऽपराधे स्वर्भानुर्भानुमन्तं चिरेणयत् ।
हिमांशुमाशु ग्रसते तन्म्रदिम्नः स्फुटं फलम् ॥ २.४९

- (७) आरभन्तेऽल्पमेवाज्ञाः कामं व्यग्रा भवन्ति च ।
महारम्भाः कृतधियस्तिष्ठन्ति च विराकुलाः ॥ २.७९
- (८) बृहत्सहायः कार्यान्तं क्षोदीयानपि गच्छति ।
सम्भूयाम्भोधिमभ्येति महानद्या नगापगा ॥ २.१००

२ गमे ते चार ससंदर्भ सभज्ञवो :

१४

- (१) गृहानुपैतुं प्रणयादभीप्सवो भवन्ति ना पुण्यकृतां मनीषिणः ।
(२) ऋते रवेः क्षालयितुं क्षमेत कः क्षपातमस्काण्डमलीमसंनभः ।
(३) न जातु वैनायकमेकमुद्धातं विषाणमद्यापि पुनः पुरोहति ।
(४) सदाऽभिमानैकधना हि मानिनः ।
(५) पूर्वरङ्गः पुसङ्गाय नाटकीयस्य वस्तुवः ।
(६) बद्धामूलस्य मूलं हि महद्वैरतरोः स्त्रियः ।
(७) राजयक्ष्मैव रोगाणां समूहः स महीभृताम् ।
(८) शब्दविद्यैव नो भाति राजनीतिरपस्पशा ।

३ मडाकाव्यना लक्षणो आपी 'शिशुपालवधम्'नु मडाकाव्य तरीके
मूल्यांकन करो.

१४

अथवा

३ 'माघे सन्ति त्रयो गुणाः' - शिशुपालवधम्ना आधारे सभज्ञवो.

१४

४ टूंकनोंध लपो : (गमे ते ले)

१४

- (१) नारद वर्णन
(२) माघनुं राजनीति शास्त्रनुं ज्ञान
(३) शिशुपालनो संत्रास
(४) उद्धवनुं पात्र

- (૧) શિશુપાલવધ મહાકાવ્યની સર્ગ સંખ્યા જણાવી તેનો મુખ્ય રસ જણાવો.
- (૨) શિશુપાલવધના પ્રથમ તથા દ્વિતીય સર્ગના નામ જણાવો.
- (૩) સંસ્કૃત સાહિત્યના પ્રસિદ્ધ પાંચ મહાકાવ્યોના નામ આપો.
- (૪) નારદના આગમનનું પ્રયોજન જણાવો.
- (૫) મહાકવિ માઘ 'ઘણ્ટા માઘ' તરીકે શા માટે ઓળખાય છે ?
- (૬) માઘના સંગીતજ્ઞાન વિશે જણાવો.
- (૭) રાવણ શા માટે શિવના ચરણે બધાંજ શીશ અર્પવા ઈચ્છતો હતો ?
- (૮) યુધિષ્ઠિર શ્રીકૃષ્ણને શેનું આમંત્રણ આપે છે ?
- (૯) નરત્રયીની મંત્રણના નરત્રયના નામ આપો.
- (૧૦) માઘે રાજનીતિના કયા છ ગુણની વાત કરી છે ?
- (૧૧) 'તિમ્નઃ સિદ્ધયઃ' - સમજાવો.
- (૧૨) માઘના શબ્દભંડોળ માટેની પ્રસિદ્ધ ઉક્તિ જણાવો.